

METODOLOGIA CIENTÍFICA EN CIÈNCIES DE LA INFERMERIA

BLOC 1. INTRODUCCIÓ A LA METODOLOGIA QUALITATIVA

1. **Paradigmes d'investigació** metodologia qualitativa es más intuitiva
2. **Definicions** -->observacionals (cohorts/cas control/ transversal)
3. **Problemes que aborda**
4. **Principals característiques**
5. **Tipologia d'estudis**
6. **Etapes d'investigació**

ELS PARADIGMES

- Un paradigma és una visió del món, una perspectiva general de les complexitats del món real (Polit, 2000), i que proporcionen models de resolució de problemes a una comunitat científica.
- Està constituït per teories, lleis, metodologies i tècniques d'aplicació que hauran d'adoptar els científics que es mouen dins d'una determinada comunitat científica (Khun 1978).
- Tota investigació es desenvolupa sota un determinat filtre, sota un determinat paradigma. (Vasilachis,1992)
- El paradigma està present en qualsevol procés d'investigació, encara que l'investigador no l'explíciti, i es poden establir una sèrie de preguntes que ens permeten identificar el tipus de paradigma que està a la base de la investigació. (Vasilachis,1992)

En l'àmbit de la investigació de les ciències de la salut podem identificar bàsicament **tres paradigmes** dels quals emergeixen dues corrents investigadores, **la quantitativa i la qualitativa**.

- Paradigma positivista-postpositivista
- PARADIGMA NATURALISTA
 - Paradigma interpretatiu
 - Paradigma sociocrític

(POST)POSITIVISTA

- Sorgeix del positivisme del segle XIX.
- En aquesta proposta es planteja l'existència d'una **realitat única i objectiva** que podem descobrir principalment amb **mètodes quantitativs** d'una forma empírica: els fenòmens, fets i subjectes són rigorosament examinats en termes de quantitat, intensitat o freqüències.
- El procés de raonament del positivista anirà del particular al general (**generalització**), seguint el mètode científic per generar coneixement a través d'una **lògica deductiva o hipotètic-deductiva**.

CRÍTQUES:

Al 1956 Herbert Blumer identifica problemes al paradigma positivista per a l'estudi de la majoria de les formes del comportament humà:

- Falla en la producció dels principis generals;
- Margina el caràcter creatiu de la interacció humana;
- I té dificultats per tractar característiques complexes i dinàmiques de la vida social.

CONSTRUCTIVISTA

- Es planteja que hi ha una realitat subjectiva que no està separada del subjecte que la concep, el coneixement es construeix a partir de la **interpretació** subjectiva del fenomen (**múltiples realitats**).
- Aquí el raonament anirà del general al particular, amb una interpretació del fenomen d'estudi en el seu context. Enunciats **no generalitzables** però sí transferibles a situacions semblants (**lògica inductiva**).
- El mètode científic dependrà de la fonamentació teòrica emprada i la **metodologia és purament qualitativa**.

SOCIOCRÍTIC

- Crítica el raonament estrictament positivista i defensa que el coneixement està determinat pels **processos socials, històrics i econòmics del moment**. Gran importància de la contextualització.
- Enunciats **no generalitzables** però sí transferibles a situacions semblants.
- La **subjectivitat** de la interacció entre l'investigador i el fenomen estudiat combina amb l'**objectivitat** dels processos.
- El mètode científic depèn de la fonamentació teòrica emprada i emprada **metodologia quantitativa i qualitativa**.

DIMENSIONS DELS PARADIGMES

- **Ontologia**: Naturalesa de la realitat (una o múltiples realitats). [como es esa realidad](#)
 - *Paradigma positivista*: la realitat és única, hi ha un món real activat per causes naturals.
 - *Paradigma naturalista*: la realitat és múltiple i subjectiva, construïda mentalment pels individus.
- **Epistemologia**: Relació entre l'investigador i la realitat (producció objectiva o subjectiva de la realitat). [relación del investigador con los investigados](#)

- *Paradigma positivista*: l'investigador és independent al fenòmen, els resultats no són influïts per l'investigador.
- *Paradigma naturalista*: l'investigador interactua amb el fenòmen, els resultats són la creació del procés interactiu.
- **Metodologia**: Perspectiva o posició teòrica (com s'opten el coneixement?)
 - *Paradigma positivista*: processos deductius, conceptes ben delimitats i específics, verificació de les intuïcions de l'investigador, disseny fix, control sobre el context, informació quantitativa mesurada, anàlisi estadístic, cerca de generalitzacions.
 - *Paradigma naturalista*: processos inductius, importància de la totalitat d'un fenomen, interpretacions emergents basades en les experiències dels participants, disseny flexible, vinculació amb el context, informació narrativa, anàlisi qualitatiu, cerca de patrons.

Interrogants filosòfics	Paradigma positivista (Investigació quantitativa)	Paradigma naturalista (investigació qualitativa)
Ontològic (Què és la realitat)	La realitat és única i objectiva, hi ha un món real que respon a causes naturals	La realitat és múltiple i subjectiva
Epistemològic (Com és reconeix la realitat)	L'investigador és independent del que investiga	L'investigador interactua amb els subjectes investigats ja que a partir d'aquesta integració es genera coneixement
Axiològic (Naturalesa dels valors)	Es busca l'objectivitat	Es busca la subjectivitat
Metodològic (Tècniques per recollir les dades)	Processos deductius. Es busca establir generalitzacions. Recull dades que es poden mesurar, quantificar. Disseny fix, es sotmet a anàlisi estadístic	Processos inductius. Es busca establir patrons. Recull informació relativa a les experiències dels participants. Disseny flexible que emergeix. Informació qualitativa, es sotmet a un tipus d'anàlisi qualitatiu

Adaptat de Polit, Hungle. Investigación científica en ciencias de la salud, 2000

Paradigmes	Finalitat	Metodologies	Tècniques
Positivista	Explicar Predir Controlar	Quantitativa: Experimental Quasi experimental	Quantitatives: instruments de mesura
Interpretatiu o naturalista	Comprendre Interpretar	Qualitativa: etnografia, estudi de cas, fenomenologia	Qualitatives: entrevista, observació participant
Sociocrític	Transformar Canviar	Soci crítica: Investigació-acció participativa	Qualitatives: entrevista, grups de discussió

INVESTIGACIÓ QUALITATIVA

La **metodologia o investigació qualitativa** "és una aproximació sistemàtica i subjectiva que permet descriure les experiències de vida i donar-los significat" (Munhall, 2001)

La investigació qualitativa trenca amb la idea de linealitat i rigidesa pròpia de la quantitativa, l'investigador pren decisions sobre la direcció del que va descobrint en el procés. Podem dir que hi ha fins a cert punt, un procés continu d'interpretació i presa de decisions que condiciona.

La **investigació qualitativa és la metodologia que ens permet comprendre i interpretar la realitat**, els significats i les accions de les persones amb l'objectiu final de construir coneixement nou.

El repte principal de la **investigació qualitativa** és:

- **Donar sentit** a una quantitat massiva de dades
- **Reduir** el volum de la informació
- **Identificar pautes** significatives
- **Construir un marc** per comunicar l'essència del que revelen les dades

DEFINICIÓ SEGONS L'OBJECTE D'ESTUDI

"Qualsevol tipus d'investigació que produeix resultats als que **no s'hi ha arribat per procediments estadístics o qualsevol altre tipus de quantificació**. Pot referir-se a investigacions sobre **la vida de les persones, histories, comportaments** i també al **funcionament organitzatiu, moviment socials o relacions - interaccions**" (Strauss & Corbin, 1990)

DEFINICIÓ SEGONS L'ENFOC DE L'ESTUDI

"La investigació qualitativa és moltes coses al mateix temps, és **multi paradigmatica**. Les persones que la practiquen són sensibles al valor d'un enfoc multi mètodes. Estan compromeses amb la perspectiva **naturalista** i una comprensió **interpretativa** de la experiència humana" (Denzin & Lincoln, 1994)

DEFINICIÓ SEGONS EL MÈTODE D'ESTUDI

"Categoria de dissenys d'investigació que **extreuen descripcions a partir d'observacions** que adopten la forma **d'entrevistes, narracions, notes de camp, gravacions, transcripcions d'audio i vídeo, registres escrits, fotografies, pel·lícules, artefactes, etc...**" (LeCompte, 1995)

La metodologia **qualitativa** aborda els següents temes, entre altres:

- Relacionats amb les representacions personals i culturals.
- Relacionats amb processos socials, grupals i interpersonals que se serveixen de l'expressió, de la comunicació i del llenguatge.
- Relacionats amb processos vinculats amb les regles que governen el comportament familiar, educatiu, laboral,...

Alguns *exemples* de preguntes podrien ser:

- **Quina percepció** tenen els usuaris ingressats a UCI sobre les visites familiars?
- **Què significa** per a una mare el diagnòstic celíac del seu fill?
- **Com és l'experiència** de les dones diagnosticades de càncer de mama?
- **Com viuen** les infermeres la dificultat en l'adhesió terapèutica dels usuaris crònics d'atenció primària?
- **Quines són les necessitats percebudes** pels cuidadors informals?

La qüestió del saber científic, per tant, no gira sobre quin tipus de tradició és la més correcta o quin és l'autèntic enfoc científic, sinó més aviat sobre el tipus de preguntes que s'han de fer sobre el món i en quins conceptes és sustenten.

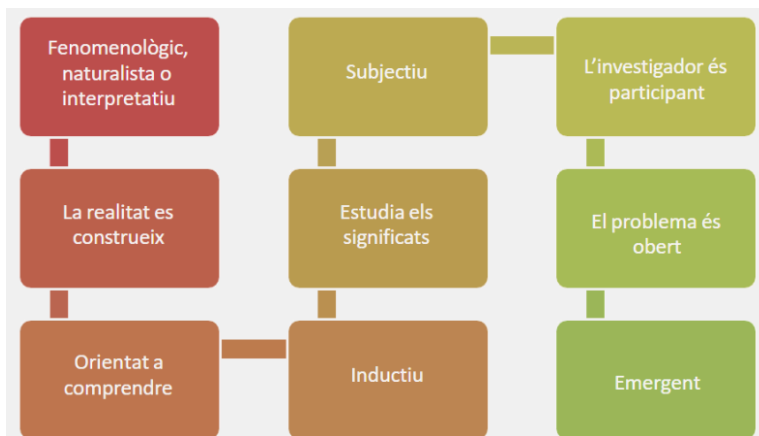
La investigació qualitativa travessa diverses disciplines: sociologia, antropologia, ciències de la salut, pedagogia, psicologia...

Participa de varietat de perspectives teòriques, englobant nombrosos mètodes i estratègies de recollida de dades.

Característiques	Investigació Quantitativa	Investigació Qualitativa
Objectiu	Descriure, explicar, predir, en termes numèrics	Descriure, comprendre, explicar en termes verbals (el relat, el discurs)
Disseny	Preestablert, lineal, tancat, clínic-epidemiològic: estudis observacionals i experimentals	Flexible, circular, obert, etnografia, teoria fonamentada, fenomenologia, investigació-acció
Selecció de participants	Mostres probabilístiques, càlcul mida mostral, unitat d'anàlisi grupals	Mostres no probabilístiques, mostra flexibles, unitats d'anàlisi individuals
Obtenció de dades	Dades numèriques i repetibles, observació sistemàtica, enquestes, proves estandarditzades	Dades narratives i profundes, observació, entrevistes, grups de discussió, narracions personals
Anàlisi de les dades	Tècniques estadístiques, deductiu, contrastar hipòtesis, confirmatori	Anàlisi de contingut, inductiu, generar hipòtesis, exploratori
Criteria de valoració	Fiabilitat, validesa, investigador no implicat, generalització	Rellevància, validesa, investigador com a part, particularista

Característiques principals de la investigació qualitativa:

- Enfoc exploratori i descriptiu
- Disseny emergent
- Mostra intencional
- Recollida de dades a l'escenari natural
- Èmfasi en l'ésser humà com a instrument
- Mètodes qualitatiu i recollida de dades
- Anàlisi de dades inductiu previ o continu
- Resultats de la investigació

Tipus d'estudis qualitatiu:

- Fenomenologia
- Grounded Theory / Teoria fonamentada
- Etnografia
- Narratiu-biogràfic
- Estudi de cas
- Investigació-acció / CPP (Concepte de Co-creació)
- Investigació avaluativa

Etales o fases d'investigació:

VALORACIÓ CRÍTICA D'ESTUDIS QUALITATIUS

VALORACIÓ CRÍTICA

És un anàlisi de la qualitat d'un estudi per determinar-ne la credibilitat i el significat dels resultats, els punts forts i dèbils i la importància per la pràctica. Els estudis es valoren críticament per:

- Augmentar la comprensió
- Resumir els coneixements per la pràctica
- Proporcionar una base de coneixement per investigacions futures.

PRINCIPIS CLAU DE LA VALORACIÓ CRÍTICA

Llegir i valorar críticament tot l'estudi

- Analitzar la organització i presentació de l'informe de la investigació
- Analitzar la importància del problema estudiat per la pràctica infermera
- Indicar el tipus d'estudi realitzat i identificar els passos i els seus elements
- Identificar els punts forts i dèbils
- Ser objectiu i realista amb la identificació dels punts forts i dèbils
- Proporcionar exemples de punts forts i dèbils de l'estudi
- Justificar els comentaris de la valoració crítica
- Avaluar la qualitat de l'estudi
- Analitzar la importància dels resultats per la pràctica

VALORACIÓ CRÍTICA EN ESTUDIS QUALITATIUS

Es centra en la integritat del disseny i els mètodes que afecten a la credibilitat i el significat dels resultat i la seva utilitat pràctica.

Procés de valoració:

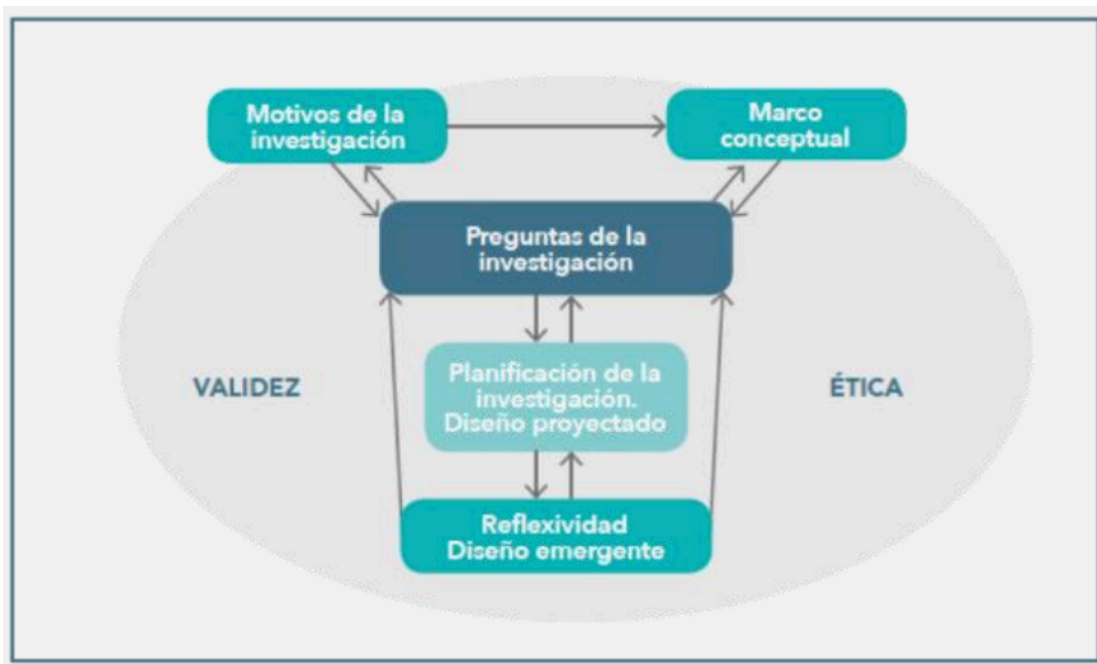
1. Identificació dels components del procés d'investigació qualitativa
2. Determinació dels punts forts i dèbils
3. Avaluació de la integritat i els significat dels resultats

BLOC 2. DISSENY D'ESTUDIS QUALITATIUS

DISSENY D'ESTUDIS QUALITATIUS

EN QUÈ CONSISTEIX UN DISSENY?

1. Estratègia de recerca que marca les tècniques i/o mètodes que utilitzarem
2. Utilitzarem dades no basades en números: paraules, conceptes, percepcions o idees
3. S'ha de diferenciar entre disseny dades i anàlisi qualitativa

CARACTERÍSTIQUES

QUALITATIU	QUANTITATIU
<ul style="list-style-type: none"> • Utilitzat per investigar la part no numèrica de les coses • Explorar les percepcions, idees i sentiments de la gent • Més subjectiu • Pot ser utilitzat per desenvolupar hipòtesis i teories • Aproximació inductiva <p><i>Exemple:</i> "Girls Aren't Meant to Exercise": Perceived Influences on Physical Activity among Adolescent Girls—The HERizon Project</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Utilitzat per investigar la part numèrica de les coses • Mesurar diferències i relacions entre variables • Més objectiu • Pot ser utilitzat per testar hipòtesis i teories • Aproximació deductiva <p><i>Exemple:</i> Effects of Regular Physical Activity on the Immune System, Vaccination and Risk of Community-Acquired Infectious Disease in the General Population</p>

Pope y Mays 1995	RECERCA QUALITATIVA	RECERCA QUANTITATIVA
Bases teòriques	Interdependència subjectessubjecte Èmfasi en el context Presència de valors	Dualisme subjecte-objecte Lliure de context Absència de valors?
Objectiu	Compartir significats Inductiu. Aprofundir	Quantificar fets, causalitat, predir Deductiu. Generalitzar
Investigador/a	Subjectivitat Immers en el context	Objectivitat? Allunyat del context
Disseny	Flexible, obert, circular Orientat al descobriment	Preestablert, tancat, lineal Orientat a la comprovació
Mostra	Intencional i raonada Convenient i suficient	Mida prefixada Probabilística i aleatòria
Dades	Observacions, narracions, textos Instruments flexibles	Numèrics i objectiu Instruments estandarditzats
Anàlisi	Orientació inductiva Longitudinal durant investigació	Orientació deductiva Al final investigació

Tipus	Propòsit	Preguntes
Exploratori	<ul style="list-style-type: none"> • Investigar un fenomen poc conegut • Identificar-descobrir aspectes importants d'un fenomen • Generar hipòtesis per a futures recerques 	<p>Què passa en aquest context?</p> <ul style="list-style-type: none"> • Quins són els temes, patrons i categories emergents? • Quines són les relacions emergents entre aquestes?
Descriptiu	<ul style="list-style-type: none"> • Documentar el fenomen objecte d'estudi 	<p>Què succeeix en A?</p> <ul style="list-style-type: none"> • Quins són els esdeveniments, comportaments, creences, actituds, processos i estructures més rellevants del fenomen?
Explicatiu-interpretatiu	<ul style="list-style-type: none"> • Explicar les causes que conformen el fenomen • Identificar com interactuen les causes per produir aquest fenomen 	<p>Què significa A?</p> <ul style="list-style-type: none"> • Quins esdeveniments, creences, actituds i polítiques conformen el fenomen? • Com interactuen aquestes forces per donar lloc al fenomen?
		<p>Què succeirà en B si modifico A?</p> <ul style="list-style-type: none"> • Què ocurrerà en un futur com a resultat d'aquest fenomen? • Qui es veurà afectat? • En quin sentit?

MODEL DIFERENCIAT O EPISTEMOLÒGIC	MODEL COMPLEMENTARI O D'INTENSIFICACIÓ
LA RECERCA QUALITATIVA APORTA UNA CONTRIBUTIÓ PRÒPIA A LES CIÈNCIES DE LA SALUT.	LA RECERCA QUALITATIVA ENRIQUEIX ELS RESULTATS DE LA RECERCA QUANTITATIVA
➤ Investiga aspectes que altres metodologies no poden	➤ Ajuda a construir instruments de mesura més sofisticats
➤ Aprofundeix en les percepcions i comportaments en salut – riscos -malaltia	➤ Genera hipòtesis per provar amb l. Quantitativa
➤ Dóna poder als investigats	➤ Identifica variables per ser mesurades posteriorment
	➤ Explica resultats quantitativs inesperats

PRESPECTIVES TEÒRICO-METODOLÒGIQUES

1. **Estudi de cas:** centrat en un cas o succés particular
2. **Etnografia:** entre la globalitat d'una cultura
3. **Fenomenologia:** entendre l'experiència i vivència humana
4. **Teoria fonamentada:** crear teories emergents de les dades

ESTUDI DE CAS

- **Descripció:** Estratègia d'investigació basada en l'estudi en profunditat d'un número reduït d'instàncies (cas comparat) d'una sola (cas únic) en que el fenomen objecte d'interès està present. Els casos estudiats mostren aspectes teòricament rellevants per al fenomen, aquests poden ser un esdeveniment, situació, col·lectiu, estructura, institució,... però també simplement una persona.
- **Lògica:** deductiva (investigació guiada per la teoria), abductiva
- **Estratègies de recollida de dades:** Principalment qualitatives però també pot incorporar informació complementaria quantitativa (fase d'identificació i elecció de casos o en l'explotació de dades).
- **Autors de referència:** Yin i Gerring
- *Exemple:* Shapin, S. (1994). "El conocimiento frenológico y la estructura social del Edimburgo de principios del XIX ". A: Solís, C. (ed.). Razones e intereses (pàg. 179-218). Barcelona: Paidós.

ETNOGRAFIA

- **Descripció:** És l'estudi d'un sistema social, cultura (creences, valors, símbols, llenguatge, comportaments), vida social i activitats de la vida diària a través de l'observació de camp. L'investigador s'ha d'integrar a la societat la qual vol estudiar per entendre la seva cultura i formes d'entendre i veure el món.
- **Lògica:** inductiva
- **Estratègies de recollida de dades:** Observació participant (a més de notes i diari de camp, entrevistes, informadors i documents).
- **Tècniques d'anàlisi:** Funcionalisme, estructuralisme,...
- **Autors de referència:** Bronislaw Malinowski, Radcliffe-Brown, Levi-Strauss.
- **Obres:** El antropòleg inocente: notas des de una choza de barro (Nigel Barley)

FENOMENOLOGIA

- **Descripció:** La fenomenologia intenta entendre les percepcions i experiències viscudes un cop el fenomen ha succeït (experiència humana).
Aproximació intensiva a un petit número de subjectes als que s'estudia interpretativament en profunditat.
- **Lògica:** abductiva
- **Estratègies de recollida de dades:** qualsevol estratègia que pugui donar una idea de les experiències humanes, com l'entrevista, diàries, històries breus, etc.
- **Tècniques d'anàlisi:** anàlisi temàtic
- **Autors de referència:** Hegel, Husserl, Heidegger, Merleau-Ponty
- **Obres/exemple:** Heidegger, Martin (1927). Ser y tiempo. Editorial Biblos Filosofia

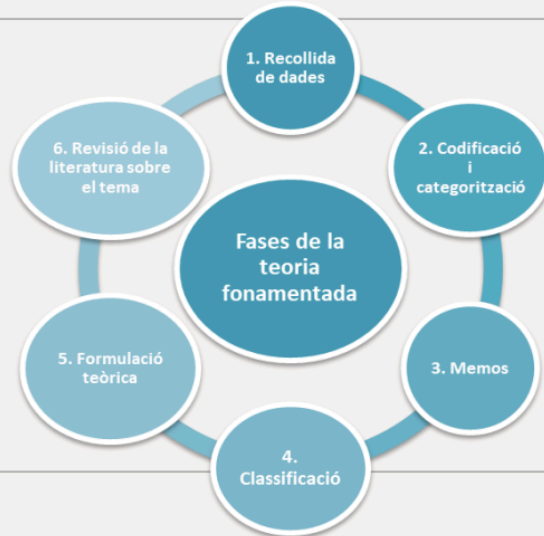
TEORIA FONAMENTADA

- **Descripció:** El seu propòsit és generar o descobrir una teoria, i per aquest motiu l'investigador s'ha de distanciar de qualsevol idea teòrica per permetre que sorgeixi una teoria sustentada nova.
La teoria sorgeix del procés el qual els individus interactuen amb el fenomen (acció), a través de l'anàlisi dels patrons que mostren les dades.
- **Lògica:** inductiva
- **Estratègies de recollida de dades:** entrevistes, grups focals, anàlisis de documents, i mostreig teòric.
- **Tècniques d'anàlisi:** comparació constant a través de la codificació i categorització de les dades utilitzant "memos" en diferents fases.

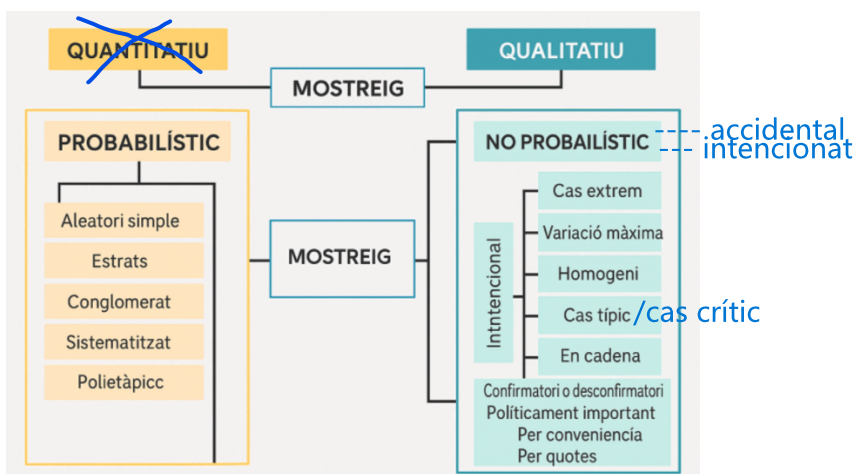
- **Autors de referència:** Glazer i Strauss
- *Obres/exemples:* Glazer i Strauss (1965). Awareness of dying.

Perspectives teorico-metodològiques

Teoria fonamentada

MÈTODE: MIDA DE LA MOSTRA

cuantitatius també utilitzen el altre mostreig, no es 100% correcte

Preguntes que cal plantejar-se respecte la mostra:

- Qui em pot donar més i la millor informació sobre el fenomen?
- En quin context puc recollir més i la millor informació sobre el fenomen?
- Quan s'ha de parar de recollir dades?
- Quina mostra necessito per arribar a la saturació?
/Quanta

Saturació de la mostra:

La qualitat de les dades

- L'abast de l'estudi
- La naturalesa de l'estudi
- La quantitat d'informació útil
- El mètode d'estudi emprat
- No s'obté més informació nova sinó que és repeteix constantment.

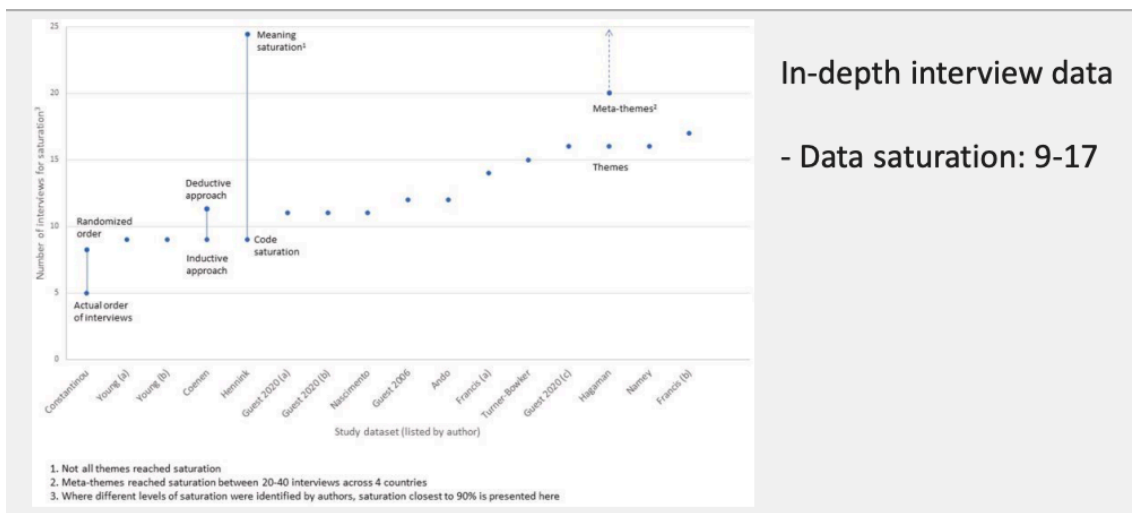
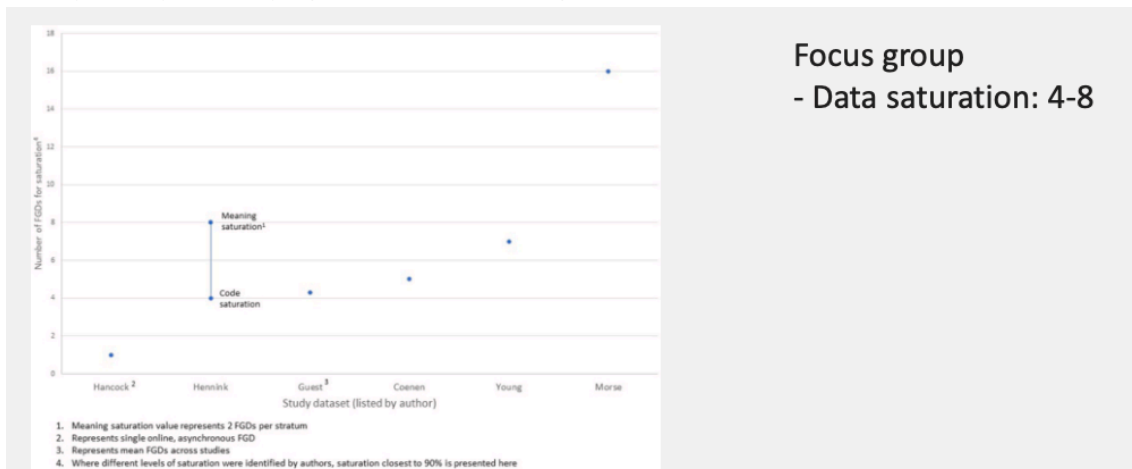

*Quan pots respondre la pregunta d'estudi amb un grau elevat de certesa.
* Quan no s'obté més informació nova sino que és repeteix constantment

Factors que contribueixen a la saturació de la informació

- La **qualitat** de les dades
- L'**abast** de l'estudi
- La **naturalesa** de l'estudi
- La **quantitat** d'informació útil
- El **mètode** d'estudi emprat

*Quan pots respondre la pregunta d'estudi amb un grau elevat de certesa.

Factors que afecten la saturació de la mida de la mostra en la recerca qualitativa

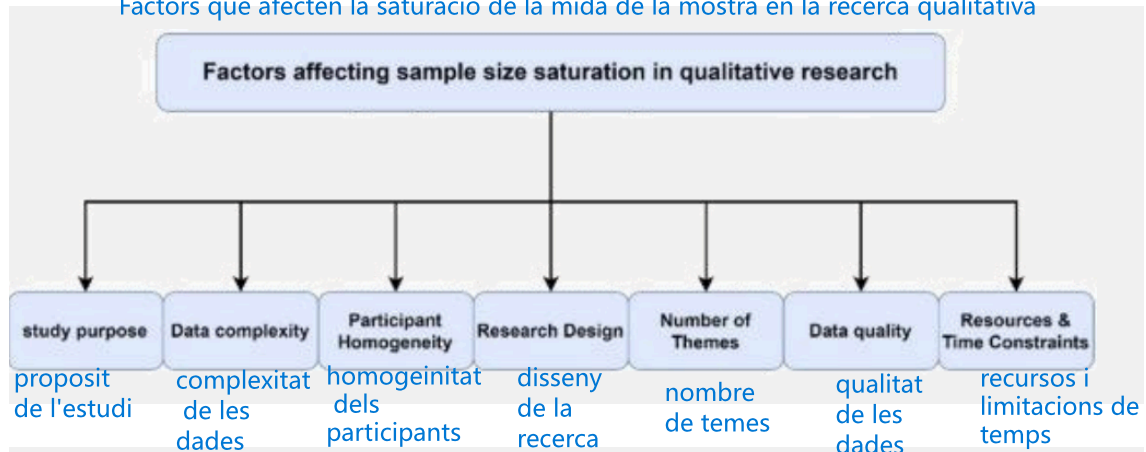

Table 1. Recommended sample sizes for various qualitative research designs.

Qualitative research design	Recommended sample size
Thematic Analysis	12–20 participants
Focus Groups	4–12 focus groups
Case Study	4–10 cases or single-case in-depth analysis
Grounded Theory	20–30 participants or until theoretical saturation
Phenomenology	5–25 participants
Narrative Inquiry	3–10 narratives
Ethnography	30–50 participants
Participatory Action Research (PAR)	10–15 participants
Delphi Study	10–18 experts
Content Analysis	Varies depending on text volume
Discourse Analysis	15–30 texts
Autoethnography	1–2 participants
Life History Research	3–5 participants

Clear Stages for Reaching Data Saturation in Qualitative Research

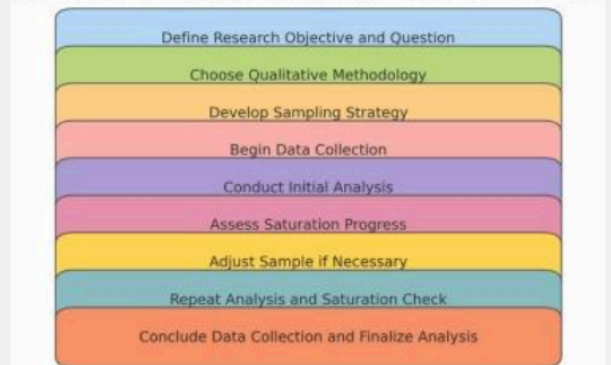

Table 2
16-items checklist for ensuring data saturation in qualitative research.

Checklist Item	Description
1. Define saturation goals	Decide the type of saturation needed (e.g., code saturation, meaning saturation) based on the study's design and research questions.
2. Select a sampling strategy	Choose a sampling method that aligns with the study's objectives (e.g., purposeful, theoretical, maximum variation) to ensure relevant perspectives are included.
3. Set an initial sample size	Start with a sample size based on prior literature and expected variability, with flexibility to expand as needed to achieve saturation.
4. Plan for iterative data collection	Use an iterative approach, collecting and analyzing data in cycles to refine sampling and interview questions as new themes emerge.
5. Keep a saturation monitoring log	Maintain a log or journal to track progress toward saturation, noting when themes or insights start recurring without new information.
6. Probe for data depth	In each interview or interaction, ask follow-up questions to gain depth and ensure that each theme is thoroughly explored.
7. Use data analysis software (Optional)	Use software like NVivo or ATLAS.ti to track theme and code recurrence, helping visualize and monitor progress toward saturation.
8. Practice reflexivity	Regularly assess how personal biases or assumptions may influence data collection and interpretation, adjusting the approach as necessary to capture new insights.

9. Balance breadth and depth	Ensure a broad range of perspectives is included while fully exploring each theme, aiming for both variety in views and depth in understanding.
10. Consider participant diversity	For diverse groups, a larger sample may be necessary to achieve saturation, while more homogeneous groups may require fewer participants.
11. Define clear saturation indicators	Set specific indicators for saturation (e.g., no new codes or themes after three consecutive interviews) to know when data collection can end.
12. Periodically review Saturation criteria	Adjust saturation criteria if new themes emerge or if additional sampling is required. This flexibility ensures that saturation is meaningfully achieved.
13. Use triangulation (if feasible)	Combine different data sources (e.g., interviews, focus groups) to confirm themes from multiple perspectives, enhancing data validity.
14. Document final decision for saturation	Clearly document the rationale for stopping data collection, including the point at which no new information was observed.
15. Address practical constraints	Consider any limitations like time, budget, or participant availability, setting realistic goals for saturation and noting potential impacts on findings.
16. Predefine a saturation stopping point	Before data collection, set a specific criterion (e.g., no new themes after a set number of interviews) to establish consistency in methodology.

MÈTODES MIXTES

combina diseño cualitativo y cuantitativo

És l'estudi d'un fenomen des de diferents perspectives metodològiques (paradigma postpositivista) integrant la lògica inductiva i deductiva.

Se utilizan para comprender y entender la complejidad de la mayoría de problemas de salud

Tipus de mètodes mixtes: EXAMEN Donde se va a buscar que tipo de diseño es: EN METODOS

EXAMEN

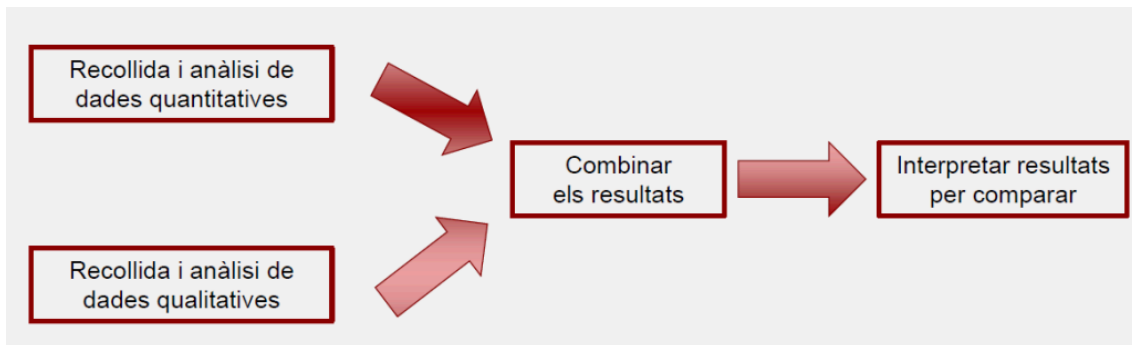
- a) Disseny de triangulació metodològica **recogida de datos, análisis de datos PARALELAMENTE**
- b) Disseny exploratori seqüencial **(primero uno y luego otro) CUALITATIVO VA ANTES**
- c) Disseny explicatiu seqüencial **(primero uno y luego otro) CUANTITATIVO VA ANTES**
- d) Disseny de dominància **Uno de los estudios domina más que el otro. ex: cuantitativo tiene más peso que cualitativo o a la inversa**

Autors de referència: Creswell, Tashakkori i Teddlie.

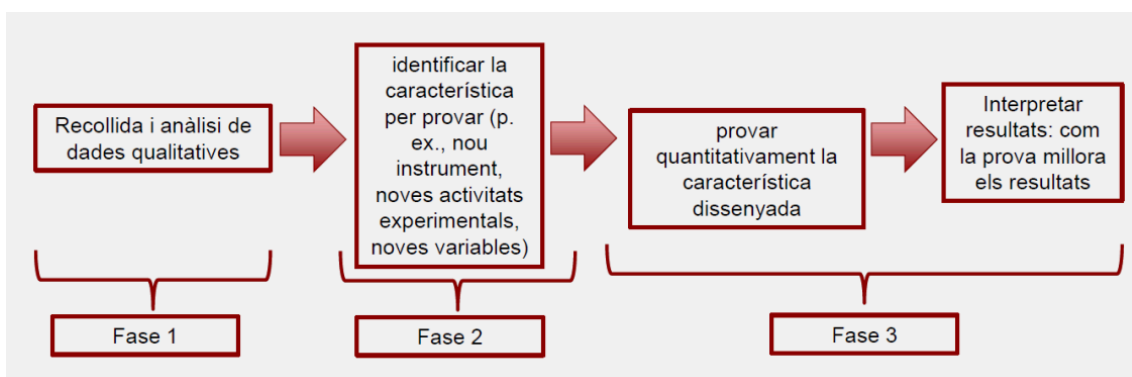
Característiques bàsiques: EXAMEN Com han integrat les dades cualitatives i quantitatives: SE CONTESTA QUE TIPO DE METODO MIXTO ESTAN UTILIZANDO

- Implica la *recollida de dades* tant qualitatives com quantitatives com a resposta a preguntes o hipòtesis de recerca
- Inclou *mètodes rigorosos* (és a dir, recollida de dades, anàlisi i interpretació de dades) tant de dades quantitatives com qualitatives
- Les dues formes de dades *s'integren* en el disseny de l'anàlisi mitjançant la fusió de les dades, l'explicació de les dades, la creació d'una base de dades a una altra o la incorporació de les dades en un marc més gran.
- Aquests procediments *s'incorporen* a un *disseny diferent de mètodes mixts*.

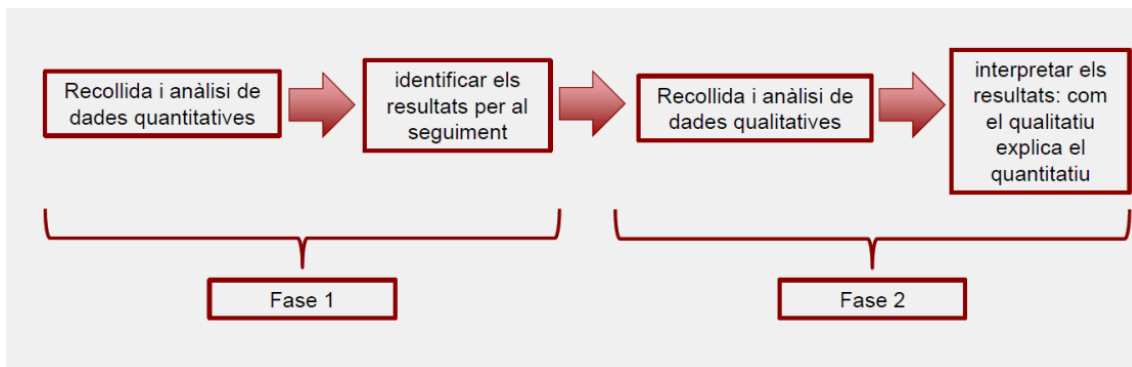
TRIANGULACIÓ METODOLÒGICA

EXPLORATORI SEQÜENCIAL

EXPLICATIU SEQÜENCIAL

Disseny exploratori seqüencial

Crear hipotesis → testar la hipòtesis

Disseny explicatiu seqüencial

Entendre el fenomen (el que) → entendre el perquè

BLOC 2: TÈCNiques DE RECOLLIDA DE DADES

- Succeeix a l'entorn natural i quotidià
- L'investigador és qui recull les dades
- Dedicació de **temps** important: continuïtat i intensitat
- **Procés reflexiu** per l'investigador: refinar els instruments i planificar l'anàlisi mentre es va recollint informació
- Es poden combinar tècniques

OBSERVACIONALS

- Observació participant
- Observació no participant

CONVERSACIONALS

- Entrevista
- Grups focals
- Converses informals

→ Fonts documentals i audiovisuals

OBSERVACIÓ

L'observació comuna i generalitzada es pot convertir en una poderosa eina d'investigació social i en tècnica científica si s'efectua orientant-la a un objectiu concret d'investigació formulat per endavant, planificant-la sistemàticament en fases, aspectes, llocs i persones; controlant-la amb explicacions profundes, plantejaments científics i sotmetent-la a controls de veracitat, objectivitat, fiabilitat i precisió (Ruíz Olabuenaga, 1996)

- Selecció, observació i registre sistemàtic d'esdeveniments, comportaments i ambients significatius pel problema d'estudi
- Implica endinsar-se amb profunditat en les situacions

TIPUS D'OBSERVACIÓ	
Vallés, 1999 (segons participació)	Junker, 1950 (Segons rol social investigador)
No participativa	Complet observador
Participativa passiva	Observador com a participant
Participació moderada	Participant com observador
Participació activa	Complet participant
Participació completa	

OBSERAVCIÓ PARTICIPANT

- **Interacció social** entre l'investigador i els informants de l'entorn d'aquests on és recull informació de forma sistemàtica i respectuosa
- Investigador immers en l'escenari durant un període llarg de temps.
- Participació en l'escenari que està observant
 - Participació oberta o encoberta
 - Veient el que està passant
 - Escoltant el que es diu
 - Preguntant
 - Recollint dades accessibles sobre el tema d'estudi

1. Abans de començar: aclarir la seva posició en el camp i el grau de relació amb els informants

No és el mateix treballar en un lloc obert que en un privat o reservat (necessitaràs permisos). És un observador participant (no relacionat amb el camp) o participant observador (escenari amb participació professional)

- 2. Si es relaciona amb el camp (participant observador), registri les seves pròpies hipòtesis i controla possibles projeccions subjectives.**

Mitjançant el registre de la seva pròpia visió sobre el tema de l'estudi, es converteix en dades de la seva subjectivitat i per tant facilitar que s'analitzin com els altres.

- 3. Gestionar adequadament els porters: els que han de facilitar la vostra entrada i allotja't al camp.**

Negociar el flux d'informació, no els permeten controlar la seva estada a l'escenari (en els gestors institucionals és un risc, millor cometre una informació general al final del treball de camp).

- 4. Controlar la reactivitat dels primers moments, estableix un clima de bona relacions amb els informants.**

Una bona estratègia és intensificar les relacions interpersonals fins que la presència en l'escenari es normalitzi. Si ets voluntari per col·laborar en alguna cosa, molt millor.

- 5. Observar com coexisteixen (hàbitat, què diuen i fan, objectes i espais, relacions i esdeveniments).**

Al principi s'incrementa la necessitat d'observar, amb cura de saturar-se. Millor limitar el temps d'observació de les possibilitats de registre de dades.

- 6. Treballar amb informants representatius, escolti'ls i comprovi què li diuen (informació de triangulat)**

La clau és diversificar els informants per obtenir visions diferents i complementàries. En el mateix escenari conviuen diferents veritats: tractar de comparar el que tens amb el que pots observar.

- 7. Utilitzar un quadern de camp per enregistrar les vostres observacions, les vostres percepcions sobre l'escenari i les seves notes metodològiques.**

Registra't en diferents seccions, evita barrejar les dades objectives amb les teves especulacions personals.

- 8. Registra amb disciplina, després de cada observació, i utilitza un mentor que revisi les teves notes.**

Una hora d'observació pot portar fins a quatre hores de registre, no acumularà observacions o perdrà molts matisos. La cosa normal és que com progrés en la investigació les necessitats de matrícula estiguin disminuint (saturació de les dades). Si confieu en un mentor, escolteu les seves recomanacions.

- 9. Quan satureu les dades, notifiqueu als seus informants que abandonarà l'etapa.**

Recordar que treballes amb la gent i és inevitable establir vincles i afectivitats.

10. Agrair a tots els seus informants i col·laboradors la seva participació en l'estudi.

Deixar un bon record, potser hagi de tornar més tard per a verificar alguna cosa.

AVANTATGES

- Es recull informació en el terreny real amb els seus propis temps i protagonistes
- Informació molt rica: pluralitat d'aspectes
- Efectes sinèrgics si combinem amb altres tècniques

INCONVENIENTS

- Entrada i permanència al camp difícil
- Procés de selecció en l'obtenció de la informació
- Requereix temps

ENTREVISTA

Segons el grau d'estructuració, pot ser:

- Estructurada: preguntes amb un ordre concret
- Semi estructurada: guia temàtica
- No estructurades o obertes: preguntes obertes, màxima flexibilitat i profunditat

SUPERFICIALS	AMB PROFUNDITAT
<ul style="list-style-type: none">- No cal una relació ben assentada entre entrevistador i entrevistat; és suficient el contracte Comunicatiu inicial.- Segueixen el model impersonal o, com a màxim, de diàleg.- Busquen valors objectius, ètics, profitosos des del punt de vista de l'investigador, que exigeix informació en clau realista.- Poden tenir una extensió variable.- Són típics del treball sociològic, dels estudis de màrqueting, demogràfics, etc.	<ul style="list-style-type: none">- Progressen sobre un vincle previ, consolidat, entre entrevistador i entrevistat, el qual sorgeix a l'inici de l'entrevista, inici que, per això, és lent.- De partida segueixen el model de diàleg, trobada o conversa- Busquen valors subjectius, ètics, significatius per a l'entrevistat. A l'entrevistador no l'interessen les "veritats" sinó la comprensió del que diu el subjecte intentant veure el món des del seu lloc.- Són entrevistes, en general, llargues.- Són típiques de la clínica, tant en el seu vessant diagnòstic com en el terapèutic. També es poden trobar en el treball etnogràfic, en la psicologia fenomenològica, en l'etnometodologia

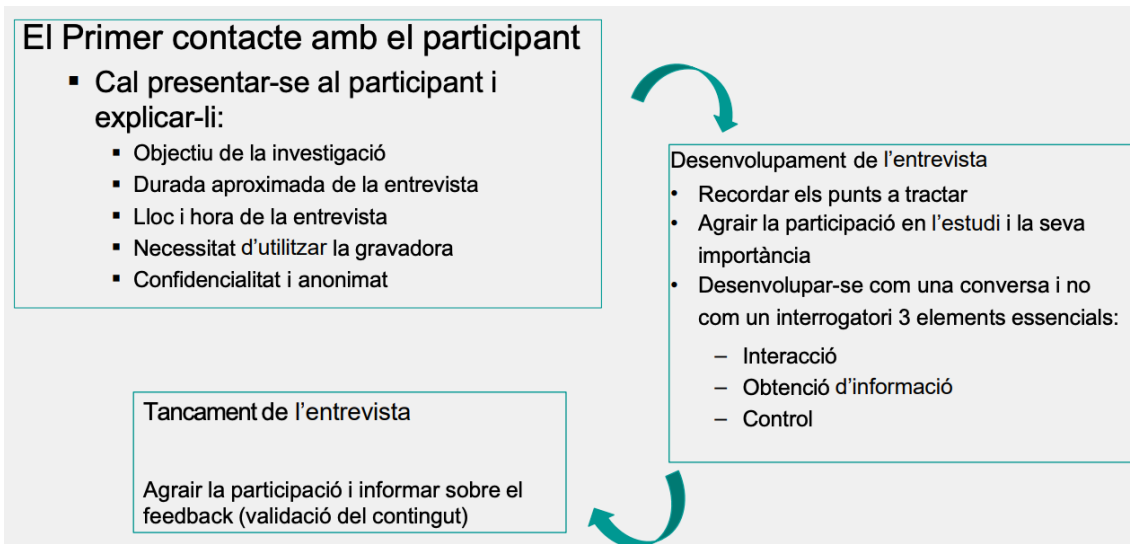
ESTRUCTURADES	NO ESTRUCTURADES
<ul style="list-style-type: none"> - Es realitzen sobre un guió exhaustiu i rígid, preparat per endavant, el qual intenta preveure totes les circumstàncies de la situació. - El ritme de l'entrevista està preestablert. - No es poden introduir canvis o, en tot cas, pocs, ja que aquests també haurien d'estar previstos. - De vegades la llista de preguntes es presenta en forma de qüestionari - L'escenari d'aquestes entrevistes és tancat. Quan no hi ha qüestionari, té el format estímulo-resposta. Hi ha consignes estrictes i un control considerable. 	<ul style="list-style-type: none"> - Es realitzen a partir d'un guió embrionari - Entrevistador ha d'improvisar sovint en funció del seu sentit comú però també de l'orientació teòrica i metodològica que segueix. - La llista de preguntes és en part flexible i completable a partir d'un nucli inicial. Les preguntes són formulades verbalment per l'entrevistador. - Sovint hi ha respostes no esperades, no imaginades. - L'entrevista pren la forma de conversa. - L'escenari d'aquestes entrevistes és obert, sense gaires consignes ni control (es podrien desenvolupar en el racó d'un bar tranquil, en un banc públic, al menjador d'una llar).

- Important assegurar confidencialitat, anonimat, autorització registre en gravadora.
- Preguntes obertes, important la comunicació no verbal
- Avantatges:
 - Riquesa d'informació global, contextualitzada i amb les pròpies paraules de la persona entrevistada
 - Oportunitat d'interaccionar i de clarificar respostes i aprofundir en l'anàlisi de significats
 - Flexibilitat i baix cost de recursos
 - Intimitat i accessibilitat a dades íntimes
- Limitacions:
 - Temps de transcripció
 - Falta d'observació directa

Habilitats entrevistador: Generar confiança, Actitud receptiva, Capacitat d'escolta, No jutjar, Sondejar

GUIÓ D'ENTREVISTA

- Les preguntes han de respondre als objectius d'estudi
- Formulades amb llenguatge clar i comprensible
- Utilitzar preguntes obertes i descriptives al principi
- Les preguntes han de tenir una seqüència lògica
- Més directiu i incisiu al final
- No preguntar el per què? Sinó el com?
- Llenguatge i expressió adaptats a la persona

Interacció (aplicable també a grups focals)

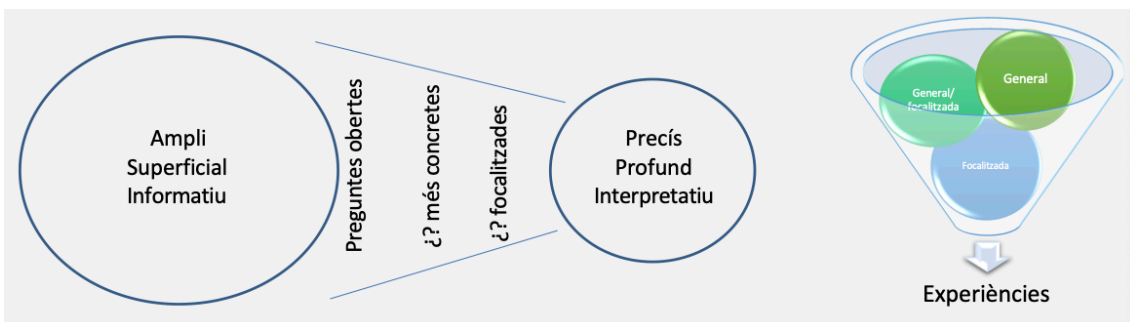
La interacció que és produïx entre entrevistador i entrevistat té efecte sobre la qualitat, quantitat, profunditat i validesa de la informació requerida.

Aspectes que afavoreixen la bona comunicació i interacció:

- Diàleg ocular (mirar amb interès)
- Naturalitat en les postures (inclinació cap endavant postura atenta)
- To amable que faciliti expressió de sentiments
- Respecte als silencis i expressió d'emocions
- Actitud empàtica i comprensiva
- Formular preguntes clares

TÈCNICA DE L'EMBUT

- Formular primer una pregunta general
- Deixar parlar l'entrevistat, crear ambient distès i sense tensió
- Anar introduint preguntes cada vegada més focalitzades

FASES

- FASE INICIAL: preguntes generals de tipus exploratori i descriptiu
- FASE INTERMITJA: qüestions interpretatives, opinió, sentiments en relació a les situacions viscudes
- FASE AVANÇADA: preguntes més íntimes i personals

Tipus pregunta	Descripció	Exemple
Generals	Plantejaments globals	Què opina sobre la violència entre parelles joves?
Estructurals	Es demana un llista d'un conjunt d'ítems o categories	Quines conductes considera pròpies de violència entre joves?
De contrast	Es demana que indiqui similitud i diferències	Quines similituds o diferències troba amb les conductes i violències entre homes i dones joves?
Exemplificadores	Es demana que doni exemples	Quines situacions li semblen un exemple de violència entre joves?

TIPUS DE PREGUNTES

Preguntes d'experiència o conducta: per determinar el que la persona ha fet o fa.

- Em podria explicar com es va comunicar a la família la possibilitat d'iniciar mesures de confort?
- Com és per a vostè el procés de deixar de fumar?

Preguntes d'opinió i valors: per copsar el que la persona pensa sobre el tema.

- Què en pensa sobre l'atenció que infermeria li ofereix com a cuidadora d'un malalt?
- Quin creu què és el paper de la família davant el malalt terminal?

Preguntes de sentiments: per explorar el que la persona respon emocionalment del tema.

- Què sent com a infermera quan està davant d'una família poc col·laboradora?
- Què va sentir quan el van diagnosticar amb Alzheimer?

Preguntes de coneixement: per determinar el què la persona sap sobre el tema.

- Què és amb les seves paraules la comunicació terapèutica?
- Quins són els tràmits habituals per demanar la llei de dependència?

Preguntes demogràfiques o d'antecedents: per registrar fets de rutina de la persona

- Quina és la seva trajectòria assistencial?

Preguntes de seguiment i sondeig: per buscar el detall del qui, què, on, amb qui, quan i com

- Voldria parlar-me d'això?

Preguntes de clarificació:

- Voldria estar segur que he entès...?
- Podria parlar-me sobre...
- Podria recordar una ocasió en què...
- Què va passar en l'episodi que m'explica?
- Podria descriure'm amb més detall com sigui possible...
- Voldria comentar-me alguna cosa més sobre això?
- Què vas pensar quan...

COM CONDUIR-LES

Estratègies de conducció (aplicable a grups focals)

- **Reflectir:** repetir les idees principals per a què l'entrevistador pugui ampliar informació
- **Estructurar:** resumir o relacionar idees
- **Interpretar:** comunicar la comprensió des del punt de vista de l'entrevistat
- **Rellançar** alguna pregunta anterior que hagi provat silenci o demanar aclariments

En nens/es alguns autors han provat de fer servir titelles, en la què una fa d'investigador i l'altra de nen. A Partir del 4 anys ja és possible tenir una entrevista amb ells.

ENTREVISTA:

AVANTATGES	INCONVENIENTS
Riquesa informativa	Factor temps
Indagació no prevista: poden sortir aspectes que no estiguin prèviament preparats	Problemes potencials de reactivitat i fiabilitat
Flexible i econòmica: es pot realitzar a qualsevol lloc on no hi hagi interrupcions	Falta d'interacció grupal
Accessibilitat a la informació difícil d'observar: caràcter conversacional, es té accés a experiències i vivències íntimes	
Comodat i intimitat: ajuda a expressió de sentiment i emocions	

- Control per part de l'entrevistador del curs de la entrevista
- Cal ser conscient dels límits de memòria, pot ser que els individus no recordin la totalitat d'allò viscut
- Idealització d'algunes situacions
- Controlar els canvis d'idees, canvi de tema i les inconsistències

→ Per acabar agrair la participació i informar-lo del feedback (validació de contingut)

GRUPS DE DISCUSSIÓ/GRUPS FOCALS

- Es considera un tipus d'entrevista grupal
- Es seleccionen els informants segons criteris mostrals.
- Busca fer emergir idees grupals.
- Els grups han de ser homogenis (cal que hi hagi compatibilitat comunicativa):
 - A tenir en compte: gènere, edat, situació de salut, situació laboral, "ideologia" relacionada amb l'estudi, etc...
- És l'ús explícit de la interacció per produir dades que serien menys accessibles a nivell individual
- Objectiu: obtenir informació sobre percepcions, sentiments, actituds en relació a un tema determinat des del punt de vista del "grup"
- S'investiga temes comuns i diferents, en situació discursiva
- Reunió de 6 a 12 persones (ideal 8-10)
- Crear ambient permissiu
- 3 o 4 preguntes obertes
- 1,5 hores (aprox)
- Participants no coneguts entre ells i que no coneguin l'investigador
- Dinamització del grup
- Espai adequat, sense distorsions, confortable i privat
- Gravadora
- Registres d'observació i notes
- Participació voluntària (recordatoris i "detalls")
- Consentiment informat, principis de confidencialitat i anonimat

AVANTATGES	INCONVENIENTS
<ul style="list-style-type: none"> • Dades riques de la vida real • Tècnica flexible, estimuladora pels participants • Gran validesa subjectiva • Ofereix ràpids resultats • Costos reduïts • Útil per temes complexos en què es disposa de poca informació • Informació obtinguda de diferents persones a la vegada • Atén a la diversitat (i la confrontació), alhora que els mecanismes d'acord • Identifica problemes grupals 	<ul style="list-style-type: none"> • No permet debats que exigeixin penetració "sensible" a la vida privada de les persones • Major dificultat (i temps) en la transcripció • Anàlisi més difícil • Els entrevistadors necessiten més formació • Menor intimitat per alguns temes • Risc de condicionament excessiu

<ul style="list-style-type: none">• Base de projectes o programes d'arrel grupal• Obtenció de coneixements psicosocials en profunditat• Investigar comportaments microsocials complexes	
---	--

Protocol general d'un projecte de grup focal:

- Tòpic, o tema de la discussió
- Participants
- Lloc i configuració de la situació
- Materials necessaris
- Pla de sessió i guia per conduir la dinàmica
- Preguntes principals
- Preguntes secundàries
- Estímuls de debat
- Tancament i conclusió
- Retroalimentació

GRUPS DE DISCUSSIÓ VS GRUPS FOCALS

En recerca qualitativa, tant els grups focals com els grups de discussió impliquen la interacció entre diverses persones per obtenir informació sobre un tema concret. Tot i això, hi ha diferències importants entre ambdós:

Grup focal:

- Es centra en un tema específic o en la percepció d'un servei / experiència
- És guiat per un moderador que segueix un guio estructurat / semiestructurat
- L'objectiu és explorar opinions, actituds i experiències compartides
- Molt utilitzat en investigació en salut

Grup de discussió:

- És més obert i flexible, posant èmfasis en el diàleg espontani entre els participants
- No es limita a un guio estricte, sinó que fomenta la co-construcció del significat entre els membres
- El rol del moderador és menys intervencionista, busquen que el debat flueixi lliurement
- Sovint utilitzat en Ciències socials per comprendre processos socials, construcció d'identitats o fenòmens culturals

FIGURES DIANMITZADORES	
Moderador	Observador
Mantenir ambient relaxat	Prendre notes exhaustives
Capacitat d'escolta	Gestió de la gravadora
No jutjar	Controlar condicions ambientals
Mantenir els participants atents	Vetllar la logística (espai, temps, etc..)
Manejar la dinàmica de grup	Respondre a interrupcions inesperades
Mantenir el fil de la conversa	Pot fer preguntes al final i un resum
Aconseguir la participació de tothom	
Ser neutral	

Nota: veure diapositives sobre les estratègies de conducció d'entrevistes (que s'apliquen també als Grups de Discussió)

DIARI DE CAMP O NOTES DE CAMP

Són relats descriptius en els quals es registra objectivament el què està succeint a l'escenari; l'objectiu és capturar l'experiència viscuda dels participants i descriure la comunitat a la qual pertanyen (Morse i Field, 1995)

- Descriuen reflexions de l'investigador, sentiments, idees, moment de confusió, interpretacions,... sobre allò que s'observa
- Escriure durant la observació o el més aviat possible
- Lligat a tècniques etnogràfiques

Són un suport a la recollida de dades i ajuden en l'anàlisi de les dades.

- Metodològiques: descripció del desenvolupament de les activitats de la investigació i informe sobre el desenvolupament de la interacció social de l'investigador amb l'entorn estudiat
- Teòriques: dirigides a la construcció d'una interpretació teòrica de la situació d'estudi.
- Descriptives: es centren en l'essencial de l'objecte d'estudi i s'informa de la situació observada.

FONTS DOCUMENTALS

- Documents, materials diversos que poden ajudar a entendre el fenomen d'estudi
- Documents escrits personals
- Materials audiovisuals
- Articles creats per persones
- Arxius personals
- Informes
- Registres d'arxius públics
- ...

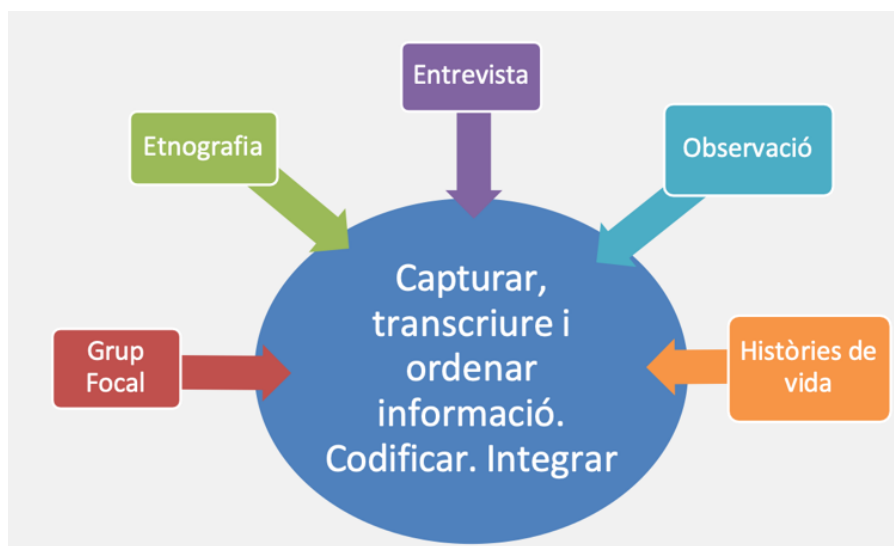
HISTÒRIA DE VIDA

- S'utilitza en limitats grups d'estudi
- Cal tenir present que:
- La realitat és subjectiva i múltiple i pot haver-hi diferents perspectives.
- Els significats són múltiples i deriven de les percepcions, experiències i accions amb relació amb el context social i cultural.
- Pretenen conèixer la perspectiva dels participants en els processos de canvi.
- Exemples de material: autobiografies, diaris, cartes, biografies, estudis de cas.

BLOC 3: ANÀLISI DE DADES QUALITATIVES

El repte en investigació qualitativa és: (Patton,1990)

- Donar sentit a una quantitat massiva de dades
- Reduir el volum d'informació
- Identificar pautes significatives
- Construir un marc per comunicar l'essència del que revelen les dades
 - Quines tècniques o instruments ens permeten recollir dades qualitatives?
 - Què ens permeten?

NO ÉS UN PROCÉS LINEAL, ÉS UN PROCÉS ITERATIU

Procés d'agrupar les dades, fer evident allò invisible, vincular i atribuir conseqüències a antecedents. És un procés de conjectura i verificació, de correcció i modificació, de suggerència i defensa (Morse & Field, 1995)

- En la investigació qualitativa és **simultani** a la recollida de dades
- L'investigador ha de reunir, tractar i interpretar simultàniament les diferents dades
- Requereix d'un **ordre meticulós** per tal de poder localitzar la informació quan sigui necessari
- Els investigadors llegiran, rellegiran i analitzaran les dades al llarg del temps per aconseguir la **immersió en les dades**
- Permet descriure experiències, ambients, situacions, fets, fenòmens,...

Procés circular que permet transformar les dades Brutes en la imatge significativa del fenomen

- **FENOMENOLOGIA:** Conviure amb les dades; l'investigador passa molt temps llegint i reflexionant sobre les dades
- **TEORIA FONAMENTADA:** Procés de comparació constant; confrontació de conceptes i temes identificats a través de l'anàlisi amb dades identificades a posteriori

TRANSCRIPCIÓ: permet desxifrar conductes, processos i significats culturals, segons el punt de vista dels participants, recollit amb les seves pròpies paraules. Transcripció paraula per paraula de les entrevistes gravades o, dels grups focals.

Es recomana fer-ho el més aviat possible després de realitzar la tècnica de recollida de dades

- Cal considerar el to de veu, les pauses,...

SISTEMES DE TRANSCRIPCIÓ:

JEFFERSON	SILVERMAN
Centrat en aspectes lingüístics	Centrat en aspectes psicossocials i en la interacció de la parla

Si l'interès no és lingüístic evitar el sistema Jefferson

Sistema codificació JEFFERSON

Símbol	Utilització
IP	Intervenció de l'entrevistador
P_0xx	Intervenció de l'entrevistat (xx indica el número d'entrevista)
[Text]	Indica l'inici i el final del text que se solapa en les entrevistes En l'observació no participant, aportació del personal expert
(hhh)	Inhalació audible
(.hhh)	Exhalació audible
(.)	Pausa curta
(..)	Pausa mitjana
(...)	Pausa llarga
...	Final de la frase en suspensió
:::	Allargament d'un so
Subratllat	Èmfasi en les paraules del discurs
xxx	Quan no s'entén (x = nombre de caràcters de la paraula)
Negreta	Errors, barbarismes i castellanismes
/Cursiva/	Transcripció aproximada
((text))	Informació conductual o contextual que aporta informació en relació amb allò de què s'està parlant. Anotació d'accions no verbals Si va precedit de la paraula senyor o senyora, indica la resposta que dona la parella de l'entrevistat

Símbol	Descripció	Significat
[Clauddor d'esquerra	Van en parells i indiquen el punt on hi ha encaivament entre la parla d'un interlocutor i de l'altre.
=	Igual	Es posen un al final d'una línia i l'altre al començament de la següent. Informen de la continuïtat absoluta entre totes dues (no hi ha pausa ni encaivament).
(nombre)	Nombre entre parèntesis	Nombre de dècimes de segon que han passat entre dos moments de la conversa.
(.)	Punt entre parèntesis	Una petita pausa, menor d'una dècima de segon.
=====	Subratllat de frase o paraula	Alguna accentuació de la parla, en forma de canvi de to o volum.
:	Dos punts	Prolongació del so immediatament anterior. El nombre de marques de dos punts indica la magnitud de la prolongació.
Majúscula	Paraules o parts de paraules en majúscula	Expressen un volum de veu relativament gran en relació amb el context.
.hhhhh. hhhhh.	Files de h precedides o no per un punt	Una fila de h precedida per un punt indica inspiració (presa d'aire). Una fila de h no precedida per un punt indica expiració (expulsió d'aire).
()	Parèntesis buits	No s'ha sentit bé el que deien els subjectes.
(paraula)	Paraula entre parèntesis	No s'ha sentit bé el que deien els subjectes, però se'n poden fer conjectures.
((.....))	Dobles parèntesis	Són descripcions de l'autor, més que transcripcions.
, , ?	Signes de puntuació	Tipus d'entonació o cantarella de qui parla.
.....	Canvi de línia	Per canvi de torn o quan la pausa es prolonga un cert nombre de segons

- Cal un ordre rigorós per mantenir organitzades totes les dades qualitatives.
- Software: faciliten el maneig de les dades, permeten registrar “memos” sobre el procés d’anàlisi i de processos de decisions
- Recomanable còpies de seguretat a diferents lloc i dispositius i si és possible amb contrasenya

Com passem de dades brutes a dades útils?

Fase1: Pre-anàlisi

- Organització material/ criteris de pertinència = **CORPUS**
- Lectures successives= **DOMINAR EL CORPUS**

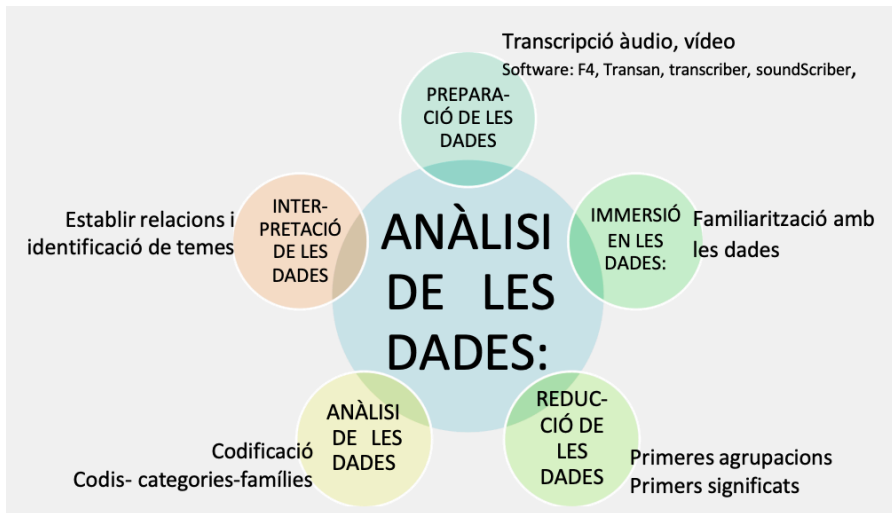
Fase 2: Pilot-analítica

- Índex temptatiu de codis
- Índex temptatiu de categories= **CAIXES TEMÀTIQUES**

Fase 3: Anàlisi sistemàtica

- Codis i categories finals= **COD. SISTEMÀTICA**
- Relacions entre codis= **MAPES CONCEPTUALS**
- Visió global

Les dades recollides durant un estudi qualitatiu poden ser molt variades. Poden incloure:

- Entrevistes, entrades al diari de l'investigador, notes de camp,...
- En les fases inicials l'investigador ha de familiaritzar-se amb les dades reunides. Aquest procés implica llegir, rellegir notes i transcripcions, recordar observacions i experiències, escoltar les gravacions, veure els vídeos fins aconseguir submergir-se en les dades
- Els registres contenen sentiments, èmfasis, comunicació no verbal que donen pistes a l'investigador per l'hora d'interpretar
- A la fenomenologia és coneix com "viure amb les dades"
- Consisteix en reduir el volum de dades recollides. L'investigador comença a donar un significat provisional als elements per tal que, després, pugui examinar-los de forma més eficaç
- Cada investigador busca la seva estratègia per poder anar agrupant les dades
- Per alguns és un procés descontrolat i amb poca estructura
- La creativitat i el pensament profund poden suggerir idees innovadores de les dades, però requereix disciplina per idear plans d'anàlisi de les dades i que siguin compatibles amb el model filosòfic

→ Anàlisi de contingut, anàlisi de marc, anàlisi de comparacions constants

CODIS I CODIFICACIÓ

CODIFICACIÓ: Procés de llegir les dades, desglossar el text i etiquetar cada part del text

CODIS: símbol o abreviatura utilitzat per classificar les paraules o les frases de les dades. Poden escriure a mà, marcar-los al text, fer-hi un comentari, utilitzar una llista amb el codis, programa informàtic (NVIVO, Atlas.ti, ETNOGRAPH)

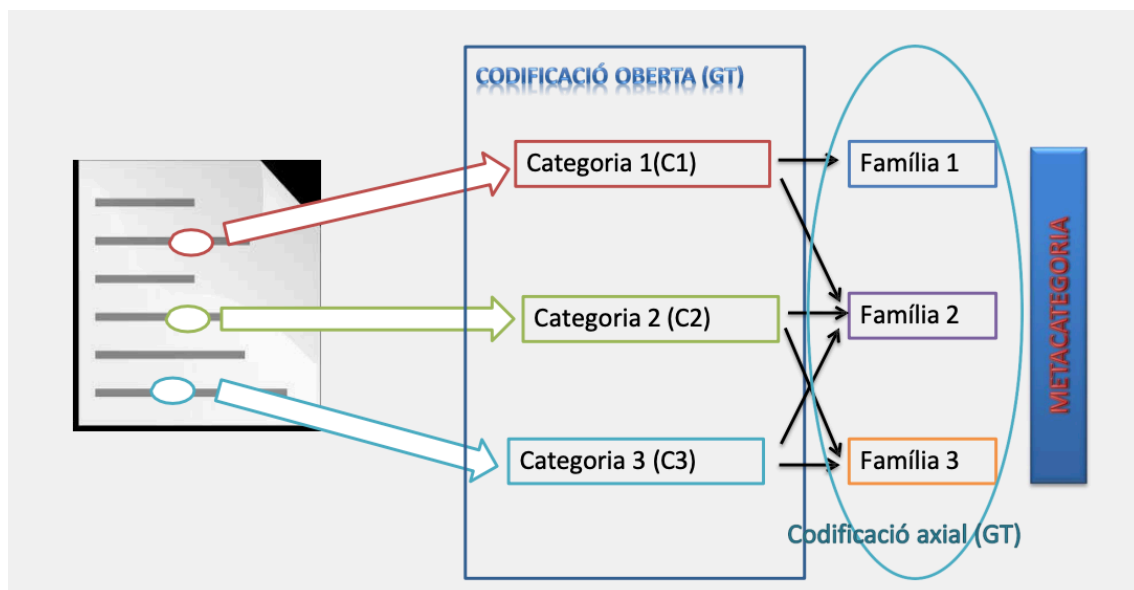
- L'organització de les dades i la selecció dels diferents elements és un reflex de la base filosòfica de l'estudi.
- Pensament reflexiu: l'investigador explora sentiment i experiències personals que poden influir a l'estudi. Interacció de l'investigador i la seva experiència amb les dades
- Cal que l'investigador faci un descripció de l'anàlisi per facilitar la comprensió del lector

REFLEXIÓ

- Al haver-hi una interacció de l'investigador i de les dades, implica que l'investigador hagi de fer bracketing, és a dir, deixar apartades les seves experiències que ell ja coneix de l'estudi
- Deixar per escrit les teves suposicions i pressuposicions per tal que després és pugui entendre l'anàlisi realitzat

IDENTIFICACIÓ DE TEMES

- Un cop identificats els codis s'identifiquen el temes deduïts a partir dels codis
- No hi ha una relació tant directa amb les dades textuals transcrites i a vegades es difícil relacionar-ho amb les dades
- És molt important la rigurositat per demostrar les relacions del temes amb les dades originals

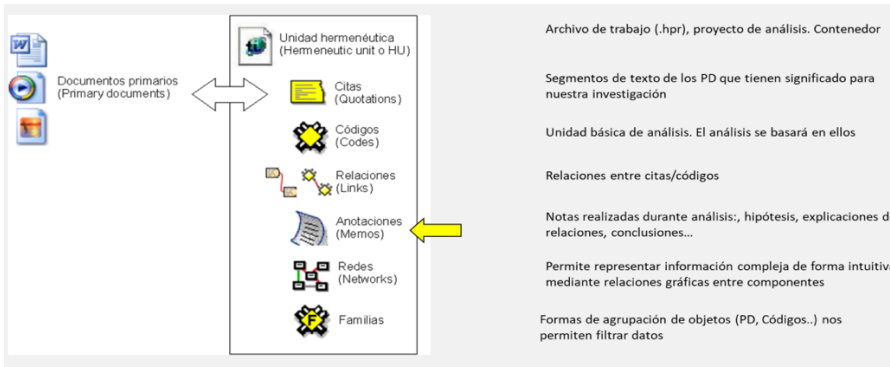
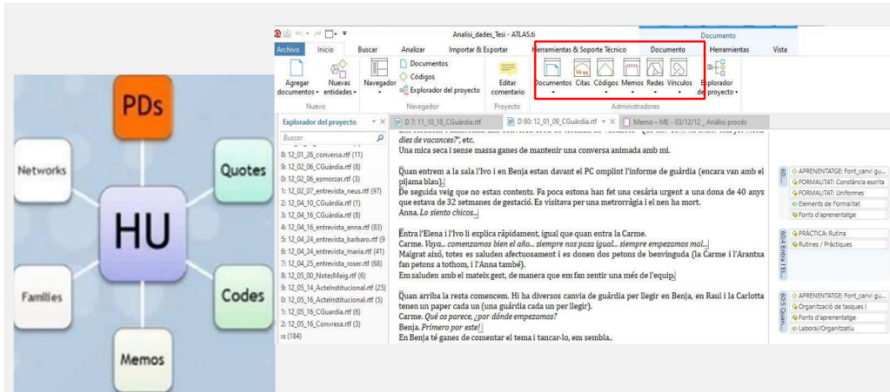

INTERPRETACIÓ

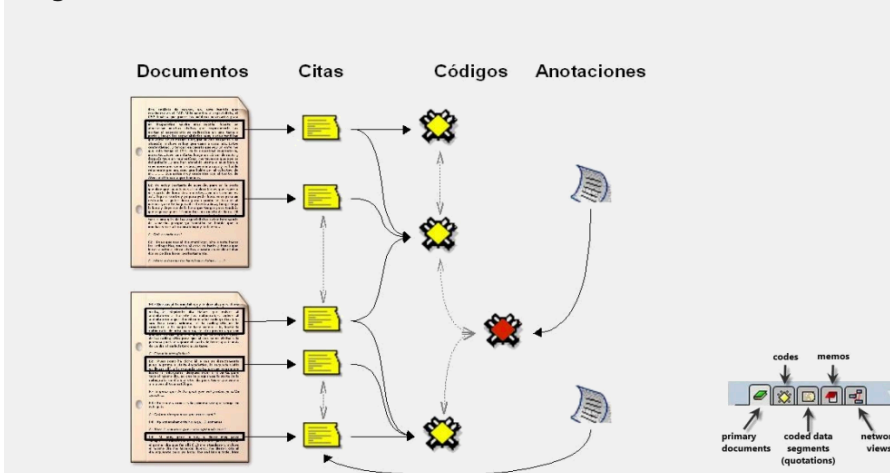
- Comença amb la identificació dels temes o la descripció escrita de les experiències viscudes.
- L'investigador situa les troballes en un context més ampli i relaciona diferents temes entre sí

- Sensibilitat amb el context
- Audiència
- Reflexivitat
- Percepció dels participants
- Selecció de cites literals

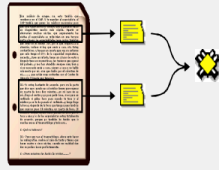
ATLAS.TI

Segmentar i codificar

Segmentar i codificar

Segmentar: identificar, delimitar y 'aïllar' algunes parts del material d'anàlisi que resulten rellevants des del punt de vista dels objectius de la investigació.

Codificar: marcar, indexar o etiquetar segments del material d'anàlisi utilitzant termes que es refereixin als continguts d'aquests segments i que, simultàniament, siguin pertinents i informatius des del punt de vista de los objectius de la investigació.

Les "memos":

Producte no necessàriament acabat de les reflexions entorn el procés de codificació (Sahagún, 2011):

- Decisions que s'han pres respecte a la codificació- operacionalització
- Patrons, categories i temes emergents
- Possibles connexions-vincles-solapaments entre codis
- Vinculació amb la pregunta d'investigació i amb teories existents o emergents
- Vivències i relacions personals amb els participants i/o el fenomen
- Preguntes sorgides, dificultats trobades
- Reflexions sobre les mateixes memos
- Idees per l'informe final

Atlas.ti ens ofereix un magnífic contenidor d'eines que ens permeten ordenar, sistematitzar i fer rigorós el nostre anàlisi.

Malgrat les múltiples possibilitats que ofereix el programa, eines i funcionalitats (que cal provar sense por), també és important recordar: **l'analista és l'únic/a que realitza la interpretació de les dades!**

CRITERIS DE RIGOR

Un dels reptes principals de la investigació qualitativa és mostrar que la interpretació que s'ha pogut realitzar de la informació recollida és **veraç**, donat que en la interpretació dels resultats hi participa la subjectivitat dels investigadors, que analitzen no només el que és diu sinó també el què s'observa.

Existeixen diferents tècniques per assegurar que això no passi.

Aspectes de veracitat		
Aspecte	Perspectiva positivista	Perspectiva naturalista
Valor de la veritat	Validesa interna	Credibilitat
Aplicabilitat	Validesa externa	Transferibilitat
Consistència	Fiabilitat	Dependència
Neutralitat	Objectivitat	Confirmabilitat

(Guba i Lincoln, 1985)

Valor de la veritat: semblança (*isomorfisme*) entre les dades recollides i la realitat

Aplicabilitat: possibilitat d'aplicar els resultats a altres subjectes, contexts,...

Consistència: grau en el què els resultats es repetirien si és tornés a repetir la investigació

Neutralitat: grau de seguretat de què els resultats no estan esbiaixats

METODOLOGIA QUANTITATIVA	METODOLOGIA QUALITATIVA	INTERESSOS COMUNS
Correspondència teoricometodològica	Correspondència teoricometodològica	Importància de la dada empírica.
Validesa interna	Credibilitat	Producció del coneixement.
Validesa externa	Transferibilitat	Variacions internes i inconsistències lògiques.
Fiabilitat	Consistència	Transferència i aplicació del coneixement.
Objectivitat	Reflexivitat	
Rellevància social	Rellevància social	

Font: adaptació pròpia a partir de Guba i Lincoln (1994) i Mays i Pope (2000).

- Criteri que assegura que els resultats i conclusions d’una investigació **són creïbles**
- Fer els possible per obtenir un total isomorfisme entre les realitats observades i els objectius propis
- Determinar i respondre sobre si el què s’ha observat, descrit o interpretat correspon a la realitat del fenomen (Medina, 2005)

Procediments:

- Descripció detallada de l’estudi, participants, contextos, tècniques, anàlisi,...
- Treball perllongat a un mateix lloc
- Observació persistent i extenses
- Triangulació
- Recollida de material adequat
- Reconèixer biaixos
- Arribar a la saturació
- Barrejar simultàniament fase de recollida, interpretació i sistematització (Procés iteratiu)

CREDIBILITAT

TRIANGULACIÓ: aplicació simultània de diferents mètodes que ens ajudarien a visualitzar la realitat, des de diferents perspectives i per tant aconseguir un conjunt més ric i complet (Pla, 1999)

Tipus: (Denzin, 1989)

Triangulació de dades	Utilitzar diferents fonts de dades amb la finalitat de tenir diferents punts de vista. Es recullen dades en diferents moments, espais, múltiples investigadors
Triangulació de teories	Utilitzar diferents perspectives o teories per interpretar un mateix fenomen
Triangulació de tècniques o de metodologies	Utilitzar diferents tècniques de recollida de dades per aconseguir la informació o bé, fer servir diferents metodologies
Triangulació d’investigadors	Diferents investigadors amb experiència, analitzen i interpreten la informació recollida

TRANSFERIBILITAT

Criteri que assegura que els resultats d'una investigació són **transferibles** a altres persones o contexts, en situacions que presentin **característiques similars**

Procediments:

- Explicar i controlar els tipus de representativitat escollida: Mostreig teòric, informants clau, ...
- Descripció exhaustiva dels subjectes i contexts, situacions,...
- Descripció detallada de l'estudi, amb quantitat i qualitat

DEPENDÈNCIA

Criteri que vetlla perquè els resultats d'una investigació siguin **estables** i que puguin ser **repetibles**

Procediments:

- Identificar l'estatus i rol de l'investigador
- Delimitar el context físic, social i interpersonal
- Realitzar descripcions minucioses dels informants
- Descriure les tècniques d'anàlisi i recollida de dades
- Triangular situacions, persones i tècniques de recollida d'informació
- Especificar presa de decisions
- Investigador extern

CONFIRMABILITAT

Criteri que vetlla perquè els resultats estiguin confirmats → Cal neutralitat de l'investigador

Procediments:

- Recollir registres concrets, transcripcions textuais, cites directes
- Comprovar els supòsits amb els participants
- Explicar posició de l'investigador
- Recollida mecànica de la informació (gravacions)

RESUM FINAL: PROCEDIMENTS INELUDIBLES

- Descripció detallada de l'estudi, participants, contextos, tècniques, anàlisi,...
- Control sobre els tipus de representativitat escollida (mostreig)
- Treball perllongat a un mateix lloc
- Observació persistent i extenses
- Triangulació (de tècniques, de dades, d'investigadors, de teories...)
- Recollida de material adequat
- Reconèixer biaixos
- Comprovar les suposicions amb els informants, recollir cites textuais (si pot ser, mecànicament amb gravacions, etc...)
- Identificar l'estatus i rol de l'investigador, especificar presa de decisions, Investigador extern...
- Arribar a la saturació
- Barrejar simultàniament fase de recollida, interpretació i sistematització (Procés iteratiu)